

PM Läns-gemensam påverkansagenda

Påverkansagendor och liknande dokument finns i några regioner. Dokument som strukturerar och prioriterar påverkansarbetet gentemot nationell nivå börjar bli mer och mer vanligt. Västra Götalandsregionen var först ut, följt av Region Västerbotten och förra året arbetade Region Norrbotten fram sina påverkansfrågor. Det har inte varit helt lätt att skaka fram agendor och handlingsplaner/arbetsdokument och det är inte tydligt om agendorna jag fått tag på är de som faktiskt gäller idag. Det kan vara flera regioner som har påverkansagendor eller på annat sätt strukturerat påverkansarbete gentemot nationell nivå men jag har tittat på de tre ovannämnda.

De tre regionernas påverkansagendor fungerar och är formulerade på olika sätt och ett försök till att jämföra bland annat syfte och funktion finns i tabellen nedan. Gemensamt för alla tre regioner är att det finns anställda på plats i Stockholm för att bedriva påverkansarbetet.

Jämförelse av tre regioners påverkansagendor

Västra Götalandsregionen

Årlig agenda

För att uppfattas som en tydlig och förtroendeingivande part i ett nationellt, europeiskt och globalt sammanhang där regionens utveckling är beroende av beslut och processer som VGR inte äger eller styr

Vilja att gå från att reagera till att agera i långsiktiga frågor som påverkar utvecklingen i Västra Götaland

Ett verktyg för att genomföra politiskt fattade beslut och samtidigt förhålla

Region Västerbotten

Flerårig agenda (ex 2016–2018)

Varför?

Behov av tydlig prioriteringsordning av Region Västerbottens påverkansinsatser i samband med etableringen av Västerbottens kontor i Stockholm

Genom att samlas bakom ett fåtal frågor uppnås kraftsamling och högre genomslagskraft

Funktion

Ett ramverk för påverkansarbetet och ett sätt att tala med gemensam

Region Norrbotten

Årlig agenda

Beskriver konkurrenssituation mellan regioner exempelvis vad gäller nationella investeringar och behov av positionering

Behov av att stävja bristande kunskap hos beslutsfattare på europeisk och nationell nivå om Norrbottens specifika förutsättningar och behov

För att skapa bättre förutsättningar att bedriva ordinarie verksamhet

En policy. Ett övergripande förhållningssätt och politiska viljeriktning i arbetet att skapa bäst

sig till den omvärld som styr
förutsättningarna

stämma i frågor av principiell
betydelse för Västerbotten

möjliga förutsättningar för
Norrbottens medborgare. Ett flertal
dokument styr gemensamt Region
Norrbottens påverkansarbete
(påverkanspolicy, strategisk plan,
styrelsens plan och RUS)

Samlar och tydliggör VGR:s intressen i
ett antal frågor där VGR behöver
agera samfällt och uthålligt över tid
för att få till stånd ett nationellt
och/eller europeiskt beslut i en
prioriterad fråga. En
påverkansagenda möjliggör att vi
talar med en gemensam västsvensk
röst

Det bedöms råda partipolitisk
enighet om frågorna

Region Norrbottens val av
företrädare i olika organisationer
och forum ska ta hänsyn till att
prioriterade påverkansfrågor bör
följas av samma politiker från lokal
till internationell nivå.

Påverkansarbetet riktar sig mot
nationella och europeiska frågor
utifrån ett västsvenskt perspektiv

Flerårig nationell påverkansagenda

Region Norrbottens
påverkansfrågor företräds av
regionens politiker och
tjänstepersoner, vilket gör att en
bred samstämmighet kring
innehållet är avgörande
Avgörande för Region Norrbottens
inflytande och kunskap är
strategiska samarbeten med andra
aktörer både i och utanför länet.
Region Norrbotten drar nytta av att
fler stöttar de egna
påverkansfrågorna
Årliga frågor som bottnar i:
- Förutsättningar att genomföra
uppdraget som Region Norrbotten
har
- Uppdrag och mandat som Region
Norrbotten borde ha
- Främja tillväxtvillkor och
investeringar

Formuleras i *påverkansfrågor* och
påverkansperspektiv. En beskrivande
text om respektive påverkansfråga
som konkretiseras i ett
påverkansperspektiv

Fem *strategiska sakområden* som i
sin tur tydliggör ett antal *sakfrågor*
där påverkansarbetet ska ske har
processats och skalats fram

Framtagande

Brett förankringsarbetet där
workshops, dialogmöten och
enkätundersökningar genomförts
med regionala politiker,
kommunchefer, tjänstemän och
strateger samt intressenter. Vid
träffarna har aktörerna getts
möjlighet att beskriva vilka frågor
de anser är högst prioriterade i RUS

För identifiering av potentiella
påverkansfrågor inom områdena
gäller följande urvalskriterier:
Strategiskt viktig för Norrbotten –
Region Norrbottens
påverkansfrågor ska vara högt
prioriterade i Norrbotten och vara
en fråga där Region Norrbotten inte
har full beslutandemakt. *Möjlig att
påverka* – Region Norrbotten ska
prioritera frågor där regionen har
realistiska förutsättningar att nå

Sakområdena har stor principiell och/eller ekonomisk betydelse för Västerbotten. De är aktuella och relevanta på nationell, internationell och regional nivå. Medan vissa sakområden är mer specifika är andra mer generella. Varje sakområde inrymmer att antal sakfrågor som också tagits fram genom samma metod som sakområdena.

framgång. Möjlig att formulera tydligt ställningstagande kring Region Norrbotten ska underbygga sina resonemang och ställningstaganden genom fakta och analyser som är anpassade till påverkansfrågans aktuella status

Frågor för påverkan

Påverkansfrågor
Regional kompetensförsörjning

Statliga infrastruktursatsningar i Västra Götaland

Elektrifiering av transportsektorn

En översyn av Patientdatalagen

EU:s politik för sammanhållning, forskning och innovation

Harmoniserade statsstödsregler

Strategiska sakområden

Strategiskt sakområde:

Hållbar energiomställning

Strategiska sakfrågor:

Energiomställning

Energiskatter

Främja svensk bioenergi på EU-nivå

Strategiskt sakområde:

Utvecklad infrastruktur

Strategiska sakfrågor:

Flyg

Vägunderhåll

Strategiskt sakområde:

Strukturer för innovation och företagande

Strategiskt sakområde:

Stad och land, sammanhållen och attraktiv region

Strategiskt sakområde:

Kompetensförsörjning

Strategiska sakfrågor:

Matchning

Tillgång till högre utbildning i hela länet

Yrkeshögskolan

Kultur:

Ingen tillgång till information

Påverkansfrågor
Förutsättningar att genomföra uppdraget som Region Norrbotten har:

Genomför förslagen i översynen av kostnadsutjämnningen mellan

landsting

Inga juridiska gränsöverskridande hinder för vår verksamhet

Tydlig ansvarsfördelning mellan myndigheter kring tillväxtfrågor

Uppdrag och mandat som Region Norrbotten borde ha:

Testregion för hantering av demografiska utmaningen utifrån hälsa, vård och omsorg

Ansvar för Norrbottens

landsbygdsolitik och regionala fysiska planering

Nationellt uppdrag att bilda nationellt kompetenscentrum för meänkieli

Nationellt uppdrag att bilda nationellt kompetenscentrum för samers hälsa

Främja tillväxtvillkor och investeringar:

Snabba på byggandet av

Norrbottenabanan till Skellefteå och öka takten för planering och byggstart mellan Skellefteå–Luleå

Flexibel och tillåtande tillämpning av strandskyddet
Tydlig och förutsägbar juridisk tillståndsprocess om mineralprospektering
Utbyggnad för uppskjutning av minisateliter från Estrange
Infrastrukturen och kollektivtrafikens betydelse för besöksnäringens utveckling

Jämtland Härjedalens väg framåt

Tanken med detta PM var att redogöra för hur en läns gemensam påverkansagenda skulle kunna utformas och fungera. Men utifrån tankar som kommer vid genomgång av andra regioners agendor och utifrån egna funderingar fastnar jag på att det är stora avvägningar som ska göras – politiska avvägningar. Jag listar de jag kommer på här nedan. Inspel och reflektioner tas gärna emot.

Vem ska vi påverka? Samlar en läns gemensam oss i påverkan gentemot nationell nivå eller gentemot europeisk eller både och? Vårt europeiska påverkansarbete bottnar i ett väletablerat samarbete tillsammans med tre andra nordligaste länen.

Vilka frågor ska vi jobba med? Frågor vi inte har rådighet över, varken vi eller primärkommunerna? Ska vi tänka regionens uppdrag och mandat? Hälso-, sjuk- och tandvård, regional kulturverksamhet, kollektivtrafik, regionalt utvecklingsansvar? Ska påverkansarbetet bottna i den regionala utvecklingsnämndens mandat? Primärkommunala frågor såsom strandskydd, fjärrundervisning? Det som är utveckling och tillväxt för oss kanske inte är utveckling och tillväxt för primärkommunerna. Ska vi tänka bredare och bära de frågor som sätter käppar i hjulet för utvecklingen och tillväxten i länet? Bär vi frågor tillsammans eller bär alla regionens frågor? Vilka aktörer står bakom agendan? Är det en politisk agenda (åtta kommuner och en region)? Länsstyrelsen? Universitetet? – som båda är statliga.

Hur ska agendan klubbas? Är något vi också behöver tänka på – klubbas den av regionen eller också av primärkommunerna?

Hur genomför vi agendan? Västerbotten har ett väldigt strukturerat arbete med seminarium, Almedalen, Grand-dagarna/veckorna mm. Ska vi ha en anställd på Stockholmskontoret?

Hur tar vi fram den? Hur arbetar vi fram en gemensam agenda? Hur identifierar vi frågor för påverkan? Finns dels ett upplägg presenterat i genomförandeplanen av RUN:s mål. Hur många frågor ska vi ha för att bygga kapacitet och ett bra genomförande?

Förslag

Med det sagt tänker jag ändå komma med förslag på hur en läns gemensam påverkansagenda skulle kunna se ut, tas fram och fungera: Jämtland Härjedalens agenda bottnar i frågor där länets aktörer, av olika anledningar (lagstiftning, finansiering mm.), saknar rådighet att skapa den förändring som behövs i breda frågor som sätter käppar i

hjulet för utvecklingen och tillväxten i länet. Agendan samlar få frågor för att bygga kapacitet och för ett framgångsrikt genomförande. Agendan är politisk och tas fram i samverkan mellan region och primärkommuner. Samråd sker med länets andra aktörer. Upplägget skulle kunna vara att agendan är formulerad i positionspapper – lite liknande de vi gör i Europaforum Norra Sverige eller det positionspapper om infrastruktur som arbetats fram av aktörer i länet. En handlingsplan för påverkansinsatser tas fram och det finns datum för när frågan gäller/slutdatum när sådant behövs och en tidsplan. Agendan uppdateras regelbundet och vi känner oss för hur ofta det behöver bli snarare än sätter datum på förhand. Agendan blir en process snarare än ett dokument. En person finns i Stockholm för att driva frågor och ha tät kontakt med företrädare för nationell nivå.